UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De Europese Unie marginaliseert in het Oekraïne-conflict

Marácz, L.

Publication date
2025
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2025). De Europese Unie marginaliseert in het Oekraïne-conflict. *Armex*, *109*(1), 10-11. https://onsleger.nl/wp-content/uploads/2025/02/Armex_2025_01_febr2025.pdf

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:17 Nov 2026

Column

De Europese Unie marginaliseert in het Oekraïne-conflict

Prof. Dr. László Marácz

Donald Trump heeft tijdens zijn inaugurele rede nog eens onderstreept dat hij de geschiedenis in wil gaan als de vredespresident die bestaande oorlogen afsloot. Dat Trump dit echt meent, blijkt onder andere uit het feit dat hij luitenant-generaal buiten dienst Keith Kellogg aangesteld heeft als speciale gezant voor Oekraïne en Rusland. De diplomaat Kellogg is van mening - net als Trump - dat Oekraïne en Rusland eerst tot een wapenstilstand moeten komen, die daarna gevolgd zal moeten worden door vredesbesprekingen met Rusland. Ondanks de wil tot vrede met Rusland in het kamp van Trump, wil men echter in kringen van de Europese Unie (EU) vooralsnog niets weten van een staakt-het-vuren. De oorlog in Oekraïne moet gewoon doorgaan, vindt men in Brussel.

Europees oorlogsbeleid

De EU heeft zich in een lastig pakket gemanoeuvreerd. De Europese politieke elite in Brussel heeft zich, onder aanvoering van Commissievoorzitter Ursula von der Leyen, vanaf het begin van de oorlog in Oekraïne vooral ingezet om Rusland, de agressor, gewapenderhand uit Oekraïne te verdrijven. Verder heeft de Europese Unie sancties ingesteld, vooral op energiegebied, om het Russische regime van president Poetin op de knieën te krijgen. Na drie jaar oorlog in Oekraïne kunnen we de balans opmaken van het Europese oorlogsbeleid. De sancties hebben niet het beoogde effect van een ernstige financieel-economische crisis in Rusland tot gevolg gehad. Rusland heeft nog genoeg mogelijkheden gekregen om zijn gas en olie te gelde te maken in de wereld buiten Europa, zoals China en India met snelgroeiende industrieën die goedkope energie goed kunnen gebruiken. Sterker nog, de Europese sancties tegen Rusland hebben de Europese economie voor een structureel probleem gesteld. Zonder goedkope energie zoals Rusland die leverde, stevent Europa af op een financieel-economische crisis die in tal van Europese landen inmiddels voor politieke problemen zorgt. Ook het Europese beleid om het Oekraïense leger samen met de NAVO te voorzien van geavanceerde Westerse wapens heeft weinig succes opgeleverd. Oekraïne is niet opgewassen gebleken tegen de Russische strategie, die niet zozeer uitgaat van territoriale veroveringen maar van een uitputtingsoorlog. Hoewel Westerse 'televisiegeneraals' nog steeds beweren dat er aan het front een patstelling zou zijn, is dat allang niet meer het geval. De Russische opmars richting het Westen is de laatste maanden in een versnelling gekomen en kan volgens mij niet meer door het Oekraïense leger gestopt worden. In de hogere kringen van vooral de Centraal- en Oost-Europese EU-lidstaten, maar ook in Oekraïne zelf, groeit dan ook het besef dat Oekraïne de oorlog heeft verloren.

Twee scenario's voor het eindspel

Zoals ik het zie willen Brussel en haar bondgenoten niets liever dan de oorlog tegen Rusland voortzetten. De EU kan nu ook ten volle rekenen op de Britse premier Keir Starmer, die het stokje van president Macron heeft overgenomen in zijn overtuiging dat de oorlog tegen Rusland gewonnen kan worden. Starmer reisde recentelijk naar Kiev af om namens het Verenigd Koninkrijk een 100-jarig partnerschapsverdrag met Oekraïne te sluiten. Starmer gaf met dit ongebruikelijke verdrag aan dat het Verenigd Koninkrijk bereid is om zeer ver te gaan in de steun aan Oekraïne in de oorlog tegen Rusland. Zonder Amerikaanse deelname heeft deze oorlogscoalitie geen schijn van kans om haar plannen te verwezenlijken. Het is te verwachten dat deze oorlogscoalitie alles op alles zal zetten om het kamp Trump er van te overtuigen dat de oorlog tegen Rusland tot het bittere eind moet worden voortgezet, desnoods met het gevaar van een Derde Wereldoorlog. De andere mogelijkheid is dat het kamp Trump zich niet laat overtuigen van de noodzaak van oorlog, maar vasthoudt aan zijn overtuiging dat de vredesoptie in Oekraïne ook de Amerikaanse belangen het beste dient. In dit geval staat Europa buitenspel en zal bij gebrek aan diplomatieke kanalen met Rusland de EU zelfs niet aan eventuele vredesbesprekingen kunnen deelnemen. Dat geldt trouwens ook voor Oekraïne dat vanwege haar onderliggende positie in de oorlog met Rusland voor Rusland niet acceptabel is als onderhandelingspartner. In dat geval zal vrede in het Oekraïne-conflict een Amerikaans-Russisch onderons-

De oorlog in Oekraïne moet gewoon doorgaan, vindt men in Brussel

Pantserhouwitsers 2000 op weg naar Oekraïne vanuit Litouwen. Het Europese beleid om het Oekraïense leger samen met de NAVO te voorzien van geavanceerde Westerse wapens heeft weinig succes opgeleverd.
Foto: Wikimedia Commons, Ministry of National Defense of Lithuania

Russische propagandaposter voor de 'speciale militaire operatie'. De Russische strategie gaat niet zozeer uit van territoriale veroveringen maar van een uitputtingsoorlog.
Foto: Wikimedia Commons, z.mil.ru

je worden over de hoofden van de Europeanen heen en zal de Europese Unie geacht worden fors bij te dragen aan de wederopbouw van Oekraïne. De tweede optie is realistischer gezien het optreden van Trump. In dat geval zal Europa in dit conflict gemarginaliseerd worden. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat zij dat geheel en al aan haar eigen beleid inzake de oorlog in Oekraïne te wijten heeft.

Russische positie

Waar in de Westerse discours nauwelijks over gesproken wordt, is de Russische positie in de komende vredesonderhandelingen. Rusland heeft bij monde van president Poetin en minister van Buitenlandse Zaken Lavrov verklaard dat Rusland niet akkoord zal gaan met een wapenstilstand. Rusland wil alleen een vredesakkoord sluiten dat veiligheidsgaranties biedt aan het gehele Euraziatische continent. Rusland zal de gebieden die het op Oekraïne veroverd heeft, de Krim en Donbass, zeker niet teruggeven aan Oekraïne en verder eisen dat romp-Oekraïne een neutrale status zal aannemen. Vanwege het feit dat het kamp Trump geen wisselgeld heeft, ligt het voor de hand dat Trump zal toegeven aan de Russische eisen, mits de eigen Amerikaanse belangen worden gediend door een akkoord met de Russen.

Invloedssferen

Nog steeds worden uitspraken van Trump nauwelijks serieus genomen. Trump is echter veel beter voorbereid op zijn tweede ambtstermijn dan hij was voor zijn eerste ambtstermijn. Uitspraken over Amerikaanse aanspraken op het Panamakanaal, Canada en Groenland geven aan dat het kamp Trump denkt in termijn van invloedssferen. Daarbij geeft hij nadrukkelijk aan dat het Westelijk halfrond en de Europese Unie tot de Amerikaanse invloedssfeer behoren en tegelijkertijd wordt door het onderhandelingsinitiatief richting Rusland erkend dat Rusland ook een eigen invloedssfeer heeft. Trump hoopt door een deal met Rusland het land ook nog wat los te weken van China dat door de VS als een grotere bedreiging wordt gezien voor haar globale positie dan Rusland. Indien het deze richting opgaat, is de unipolaire wereldorde die ontstond na de val van het communisme met één echte superpower, de VS, ten einde gekomen. Een nieuwe multipolaire wereldorde is in de maak waar de EU een marginale positie in krijgt toebedeeld, weliswaar veroorzaakt door het kortzichtige, en eenzijdige beleid van de Brusselse politieke elite zelf.

China wordt door de VS als een grotere bedreiging gezien voor haar globale positie dan Rusland. Afbeelding: YouTube

Nog steeds worden uitspraken van Trump nauwelijks serieus genomen